

Hoe Omtzigt, De Jong en Van Kent een groot gat schoten in de pensioenwet

Posted on 21 december 2022 by Eduard Bomhoff

Kamerleden Pieter Omtzigt, Bart van Kent (SP) en Leon de Jong (PVV) schoten vorige week in de Tweede Kamer een groot gat in de Pensioenwet van De Nederlandsche Bank (DNB). Pieter Omtzigt opende het vuur. Waarom een wet presenteren waarbij jonge deelnemers (zonder dat om hun instemming wordt gevraaagd) met grote bedragen aan geleend geld moeten beleggen in aandelen, of zelfs in 'private equity', met het risico dat al hun spaargeld verdampt?

Als Omtzigt spreekt komt de minister soms met vier ambtenaren om namens haar te antwoorden. Maar een eerlijk antwoord op Omtzigts vraag is te pijnlijk voor de minister en haar souffleurs. Pensioenfondsen moeten deze bizarre strategie uitvoeren, omdat ouderen in de nieuwe wet verplicht hun pensioengeld steeds meer moeten beleggen in laagrenderende staatsschuld. Dat is niet in hun belang, en via beleggen met geleend geld voor de jongeren probeert DNB toch nog wat te compenseren voor de foute beleggingsmix van de ouderen.

Aandelen doen het beter dan staatsschuld

In de rekenmodellen van DNB doen aandelen het veel beter dan staatsschuld. Dat is correct: sinds 1900 rendeerden aandelen in Nederland per jaar gemiddeld 5 procent beter dan staatsschuld. Zie: 'The rate of return on everything' van de Federal Reserve Bank van San Francisco. Tabel A1 geeft cijfers voor alle 16 landen met tijdreeksen van meer dan honderd jaar – van Australië tot Zwitserland – en overal leveren aandelen veel meer op.

Toch hadden de juristen van DNB president Klaas Knot overtuigd dat het voor DNB veiliger zou zijn wanneer pensioenfondsen alle oudere deelnemers zouden verplichten tot bijna volledig beleggen in staatsschuld. Resultaat: veel lagere pensioenen. Aanvankelijk speelde dat geen rol in de Tweede Kamer, want DNB en Sociale Zaken hadden de wet en de MvT onleesbaar gemaakt, maar steeds meer drong de Kamer aan dat DNB nu ook eens zou laten zien of we allemaal (claim van de FNV), of ten minste bijna allemaal (claim van de coalitie), of in ieder geval gemiddeld vooruit zouden gaan met de nieuwe wet.

Gedwongen beleggen met korte horizon

Een onmogelijke opgave voor DNB want de nieuwe wet betekent achteruitgang voor iedereen, simpel omdat de fonden worden gedwongen te beleggen met een korte horizon. Het mooie van ons huidige stelsel is dat pensioenfondsen bij voorbeeld in woningen kunnen beleggen (gemiddeld ook per jaar 3-4 procent beter dan staatsschuld in Nederland en beter ook in alle vijftien andere onderzochte landen). DNB wil pensioenen veel meer individueel maken, vooral voor oudere deelnemers, en dat betekent een steeds groter aandeel van staatsschuld, en om dat verlies ietwat te compenseren kwam DNB dus met dit plan om jongeren te laten beleggen met geleend geld.

Pieter Omtzigt waarschuwde. Toen kwam DNB bij gebrek aan beter in een laat stadium met dit sussende antwoord: als de Kamer liever ziet dat jongeren nauwelijks beleggen met geleend geld, hebben wij al voorlopige en ruwe berekeningen gemaakt waaruit wij (DNB) opmaken dat het allemaal niet veel verschil maakt.

Kanonnenvoer

Maar toen was het kwaad al geschied: Kamerleden Van Kent (SP) en De Jong (PVV) verrijkten onze taal met ‘casinopensioen’ en concludeerden dat de pensioenen voortaan gaan afhangen van de ‘dagkoersen’ op het moment dat de fondsen ze jaarlijks moeten vaststellen. Dat illustreert een grappig verschil tussen politici en wetenschappers.

Uw columnist heeft veertig jaar training om duidelijk en zakelijk college te geven: ‘DNB wil de pensioenen veel meer individueel maken, en daarom worden de pensioenen lager, komen misschien terecht bij verzekeraaars en bieden daarmee geen bescherming meer tegen hoge inflatie.’ Van Kent en De Jong hebben een ander talent. Ze zien de voorzet van Omtzigt en schieten in met ‘casinopensioen’ en ‘dagkoersen’.

De coalitie stuurt de arme jurist Don Ceder (CU) als kanonnenvoer in het veld om de term ‘dagkoersen’ te bestrijden. Lees mee of het hem lukt: Ceder (CU): ‘Het gaat om het beeld dat de gepensioneerde zijn maandelijkse uitkering ziet fluctueren alsof het een dagkoers is. Dat is dus niet waar, toch?’ Van Kent (SP): ‘Wat ik zeg, is dat het meer gebaseerd wordt op de dagkoersen. Ik zeg niet dat het pensioen per dag gaat verschillen. Ik zeg dat het meer gebaseerd wordt op de dagkoersen.’ Ceder: ‘Kijk, dit is fijn. Het is fijn dat we elkaar in ieder geval daarin vinden.’ Exit Ceder.

Gerustgesteld door universitaire opleiding

Léon de Jong (PVV) betoogt dat de berekeningen van DNB (die zich als het uitkomt verschuilt achter de zogenaamde Commissie Parameters met een oud-DNB’er als voorzitter) vreemd lijken en voor de inflatie evident in strijd zijn met de historische ervaring met hoge inflatie, de recente cijfers, en met de professionele prognoses.

Dan komt frontsoldaat Hilde Palland (CDA, ‘ik ben ook maar jurist’), om Van Kent en De Jong tegen te spreken. Zij heeft geen enkel inhoudelijk argument maar is gerustgesteld omdat alle leden van de Comissie Parameters een universitaire opleiding hebben. Mw. Palland krijgt krachtige bijval van Bart Smals (VVD): ‘De Commissie Parameters is een onafhankelijke commissie, bestaande uit wetenschappers, die peerreviewt en artikelen schrijft… ik zou het dus netjes vinden

als meneer De Jong …niet de commissie zelf in diskrediet brengt.'

Léon de Jong (PVV) kan niet ingaan op argumenten, want Palland en Smals komen alleen met een gezagsargument: iedereen heeft een universitaire studie voltooid. Hij kan niet meer doen dan nog één keer waarschuwen: 'De minister volgt kritiekloos de Commissie Parameters en DNB en heeft geen behoefte aan een extra check. De coalitiepartijen laten haar er gewoon mee wegkomen.'

We houden goede hoop

En als Smals (VVD) het nog een keer probeert – geen inhoudelijke repliek aan Omtzigt, De Jong en Van Kent, maar aandringen op haast met de DNB-wet, is dit het laatste woord van Van Kent (SP): 'Het was de VVD die niet thuis gaf toen de SP vroeg om een schriftelijke ronde over de derde nota van wijziging. Dat kon niet. We mochten daar geen schriftelijke ronde over doen. Dat moesten we hier in het debat doen. Het was de VVD die niet thuis gaf toen wij met de heer Omtzigt voorstelden om specialisten uit te nodigen om nog eens door te spreken over de sommen van De Nederlandsche Bank, die we met zeven uur vertraging een paar dagen voor dit debat kregen van het ministerie. En dan komt de VVD hier naar voren om de suggestie te wekken dat er sprake is geweest van een zorgvuldige behandeling en dat er tijd genoeg was. Dat is een leugen.'

En zo gaan we verder. Omtzigt staat in het opinieonderzoek nu op een record van 30 hypothetische Kamerzetels. In het hele land het meest bewonderd. Van Kent en De Jong zullen er voor zorgen dat 'casinopensioen' en 'dagkoersen' blijven rondzingen op hun populaire sociale media. En misschien valt het kabinet. We houden goede hoop, zeker in deze donkere dagen voor Kerstmis.

***Wynia's Week** is er 104 keer per jaar. De donateurs maken deze onafhankelijke berichtgeving mogelijk. **Doet u mee?** Hartelijk dank!*